

Instrukcija par rīcību bīstamo kravu avārijā situācijās

Lietotie termini un saīsinājumi

LDz	Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš"
Pārvadātājs	Bīstamo kravu pārvadātājs vai manevru darbu veicējs, kas izmanto infrastruktūru, pamatojoties uz līgumu ar LDz
DT	Tehniskās ekspluatācijas direkcija
CA	LDz Drošības direkcijas Civilās aizsardzības un ugunsdrošības nodaļa
SCP	LDz DT Sliežu ceļu pārvalde
UGV	SCP Ugunsdrošības un glābšanas vienības, ugunsdrošības un glābšanas mobilās brigādes
EP	LDz DT Elektrotehniskā pārvalde
DVK	LDz Vilcienu kustības direkcija
LDz darbu vadītājs	LDz avāriju seku likvidēšanas darbu vadītājs ir DVK direktors vai darbinieks kurš viņu aizvieto, bet līdz DVK direktora ierašanās brīdim avārijas vietā - attiecīgās stacijas iecirkņa vadītājs vai stacijas priekšnieks
Vilcienu kustības organizācijas dežurants	DVK Vilcienu kustības organizācijas daļas attiecīgā reģiona vilcienu kustības organizācijas dežurants
112	Vienotais ārkārtas palīdzības izsaukumu tālruna numurs
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
KPS	Informācijas sistēma "Kravu pārvadājumu sistēma"
Avārijas likvidēšanas formējumi	UGV, VUGD, Pārvadātāja, kravu saņēmēja (nosūtītāja) un citas avārijas brigādes
Bīstamā krava	Krava, kura savu īpašību dēļ pārvadāšanas vai ar to saistītas pagaidu uzglabāšanas procesā var izraisīt sprādzienu, ugunsgrēku, cilvēku vai dzīvnieku bojāeju, saslimšanu, saindēšanos, apstarošanu vai apdegumus, īpašuma bojājumus vai radīt kaitējumu videi un vienlaikus kuru atbilstoši Bīstamo kravu aprites likuma 3.pantā minētajiem starptautiskajiem līgumiem uzskata par bīstamu
ANO numurs	Apvienoto Nāciju Organizācijas bīstamas kravas identifikācijas numurs
Avārijas kartīte	Dokuments, kurā norādīta būtiskā informācija par konkrētas bīstamās kravas veidu, iespējamiem apdraudējumiem un rīcību avārijas gadījumā (avārijas kartītes numurs bīstamai kravai ir norādīts pārvadājuma dokumentos)
SPI	Slēgplombēšanas ierīces

I. Vispārīgie noteikumi

1. Instrukcija par rīcību bīstamo kravu avārijā situācijās (turpmāk – Instrukcija) izstrādāta pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 5. panta 2.¹ daļu, 41. pantu 2.daļu un nosaka rīcības kārtību bīstamo kravu avārijas situāciju seku likvidēšanai, kas notikuši uz LDz pārvaldībā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras.

2. Šī instrukcija ir saistoša visiem LDz darbiniekiem, kā arī visiem komersantiem, kuri izmanto LDz Infrastruktūru, veicot dzelzceļa pārvadājumus vai manevrus.

Instrukcijas spēkā esošā redakcija ir pieejama LDz tīmekļa vietnē www.ldz.lv.

3. Apziņošana par avāriju tiek veikta saskaņā ar Dzelzceļa satiksmes negadījumu apziņošanas, reģistrācijas, izmeklēšanas un uzskaites noteikumiem, kas apstiprināti ar LDz 29.02.2024. rīkojumu Nr.D-1.14/23-2024 un publicēti LDz tīmekļa vietnē www.ldz.lv.

4. Visi dokumenti, uz kuriem ir atsauce Instrukcijā, piemērojami attiecīgajā brīdī spēkā esošajā redakcijā, vai piemērojams dokuments, kas to aizstāj.

5. Avārija ar bīstamo kravu (turpmāk – avārija) ir negadījums, kas saistīts ar bīstamās kravas noplūdi vai izbiršanu, ja ir radušies bojājumi ritošajā sastāvā vai bīstamās kravas tarā, vai arī ar citiem apstākļiem, kas varētu izraisīt eksploziju, ugunsgrēku, saindēšanos, apstarošanu, slimības, apdegumus, apsaldēšanos, cilvēku un dzīvnieku saslimšanu vai bojāeju, vides saindēšanu un piesārņošanu.

6. Avārijas seku lokalizācijas un likvidācijas darbus veic nekavējoties, atbilstoši situācijai un ievērojot kravas īpašības, tās eksplozijas iespējas, ugunsbīstamību, toksiskumu un spēju oksidēties, draudus cilvēkiem, dzīvniekiem un videi, kā arī, ievērojot bīstamo kravu pārvadāšanas noteikumus un avārijas kartītēs paredzētos drošības pasākumus. Šiem darbiem un pasākumiem jānodrošina draudu novēršana cilvēku veselībai, vides aizsardzība, kravu, ritošā sastāva un būvju saglabāšana, kā arī kustības un manevru darbu atjaunošana iespējami īsākā laikā.

7. Avārijas seku lokalizācijas un likvidācijas darbos:

7.1. ja pārvadājamā bīstamā krava ir krava ar bīstamības identifikācijas numuriem 30., 33. un 90. iesaista Pārvadātāju;

7.2. ja pārvadājamā bīstamā krava nav krava ar bīstamības identifikācijas numuriem 30., 33. un 90. vai ja Pārvadātājs ar saviem spēkiem un līdzekļiem bīstamās kravas noplūdi vai izbiršanu nevar likvidēt, iesaista attiecīgo UGV, un atkarībā no avārijas rakstura, arī citus Avārijas likvidēšanas formējumus

8. Izsaucot Avārijas likvidēšanas formējumus, tiem paziņo:

8.1. avārijas apstākļus, bīstamās kravas nosaukumu un noplūdes intensitāti;

8.2. ANO un avārijas kartītes numuru;

8.3. avārijas vietas orientierus vai ģeogrāfiskās koordinātes (ja izstrādāti nokļūšanas maršruti - to numurus).

9. Pārvadātājs (vai uz līguma pamata cits šajā punktā minēto darbu veicējs) savus darbiniekus, kuri veic manevru darbus ar bīstamām kravām un kuri veic vagonu apskati un remontu apgādā ar piemērotiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un nodrošina nepieciešamo apmācību, lai veikt šādus darbus:

9.1. avārijas vietas apskate, vagonu (konteineru) bojājumu rakstura noteikšana;

9.2. neatliekami manevru darbi elpošanai nepiemērotā vidē;

- 9.3. bīstamās kravas (ar bīstamības identifikācijas numuriem 30.; 33. vai 90.) noplūdes, izbiršanas no vagoniem (konteineriem), novēršana vai lokalizēšana.
10. Pārvadātājs nodrošina lokomotīvju brigādi, kura pārvadā bīstamās kravas, ar:
- 10.1. dzirksteles neizraisošu instrumentu komplektu cisternas apakšējās noliešanas ierīces vāka piespiešanai (avārijas spīlēm, atslēgām, laužņi);
 - 10.2. individuālajiem aizsardzības līdzekļiem darbam ar bīstamajām kravām.
11. Pārvadātājs nodrošina ar pārvadājamo kravu saistīto avāriju likvidēšanu. Ja Pārvadātājam ir izstrādātas ar avārijas likvidēšanu saistošie dokumenti, tad šo dokumentu kopijas iesniedz LDz.
12. Pārvadātājam saskaņā ar Dzelzceļa pārvadājumu likuma 52. pantu veicot avārijas situāciju uzskaiti un cēloņu analīzi, nepieciešamības gadījumā pieaicina LDz Tehniskās inspekcijas un Drošības direkcijas darbiniekus. Avārijas izskatīšanas materiālus nosūta LDz Tehniskai inspekcijai.
13. UGV iesaistīšana notiek saskaņā ar Instrukciju par dzelzceļa satiksmes negadījuma seku likvidēšanas darbu organizēšanu, kas apstiprināta ar LDz 10.01.2025. rīkojumu Nr.D-1.14/12-2025 un publicēta LDz tīmekļa vietnē www.ldz.lv.
14. Daugavpils, Rēzeknes, Šķirotavas un Jelgavas stacijā, lai būtu iespējams pārsūknēt naftas produktu kravas no bojātām cisternām darbderīgās, Pārvadātājs katrā iepriekšminētajā stacijā, caur kuru ved šādas kravas, nodrošina rezervē vienu tukšu cisternu gaišajiem naftas produktiem. Rezervē esošos vagonus novieto uz stacijas tehniskās rīcības aktā (turpmāk - TRA) norādītajiem sliežu ceļiem, paredzot iespēju to nosūtīšanai uz avārijas vietu iespējami īsākā laikā.
15. Vagonu, kuram konstatēts bojājums, kas izraisa bīstamās kravas noplūdi, Pārvadātājs novieto uz stacijas TRA norādītajiem sliežu ceļiem, bīstamās kravas nosūtīšanas vai gala stacijā uz privātās dzelzceļa infrastruktūras sliežu ceļiem, nepieļaujot noplūdušās bīstamās kravas iekļūšanu ūdenskrātuvēs, notekgrāvjos un drenāžās. Šo vagonu pārvieto ievērojot īpašu piesardzību, tālāk no apdzīvotām ēkām un būvēm un citiem bīstamo kravu vagoniem attālumā, kas norādīts avārijas kartītē. Ja vagonu nav iespējams pārvietot, avāriju likvidēšanu un bīstamās kravas pārsūknēšanu veic uz tā paša ceļa ievērojot drošības pasākumus un avārijas kartiņas prasības.
16. Ja tiek konstatēta vagona ar bīstamo kravu sadursme ar citu vagonu to sakabinot, pārsniedzot pieļaujamo ātrumu, bet kas nav izraisījusi vagona nobraukšanu no sliedēm, ir nepieciešams:
- 16.1. veikt vagona tehnisko un komercapskati;
 - 16.2. ja divu stundu laikā pēc vagona (cisternas) sakabināšanas pārsniedzot sakabināšanas ātrumu, nav konstatētas avārijas pazīmes, šo vagonu drīkst nosūtīt kravas saņēmējam.
17. Darbinieks, kas atklāj avāriju, nekavējoties par to ziņo savam vadītājam, vilcienu dispečeram vai tuvākās stacijas dežurāntam.
18. Ja avārijā iesaistītu kravu pavada kravas īpašnieka pārstāvis (pavadonis), avārijas likvidāciju veic ņemot vērā pavadona norādījumus.

II. Darbinieku rīcība

19. Vilciena vilces līdzekļa vadītājs (lokomotīves brigāde):

- 19.1. ja tiek atklāta avārija, nekavējoties par to pa radiosakariem vai citādā pieejamā veidā ziņo vilcienu dispečeram, tuvākās stacijas dežurantam;
- 19.2. avārijas rakstura noteikšanai un likvidēšanai aptur vilcienu tuvākajā stacijā vai ceļa posmā atkarībā no izveidojušās situācijas, lēmumu par vilciena apturēšanas vietu pieņem kopā ar vilcienu dispečeru;
- 19.3. precizē avārijas raksturu (noplūdes, izbiršanas vietu un intensitāti);
- 19.4. atver pārvadājumu dokumentu paketi vai pārbauda viņa rīcībā esošo informāciju elektroniskā veidā, sekojošās informācijas par bīstamo kravu noteikšanai:
 - 19.4.1. bīstamās kravas nosaukums;
 - 19.4.2. avārijas kartiņas numurs;
 - 19.4.3. ANO numurs;
 - 19.4.4. bīstamības identifikācijas numurs;
 - 19.4.5. vagona kravas svars;
- 19.5. ziņo vilcienu dispečeram (stacijas dežurantam):
 - 19.5.1. avārijas raksturu, informāciju par bīstamo kravu (ja lokomotīves brigādes rīcībā ir dzelzceļa pavadzīme papīra veidā) un pieprasa nepieciešamās ziņas no kravas avārijas kartītes;
 - 19.5.2. par to, ka dzelzceļa pavadzīme tika noformēta elektroniskā veidā;
- 19.6. informē vilciena sargu par avārijas kartiņā norādītajiem drošības pasākumiem;
- 19.7. veic drošības pasākumus saskaņā ar vilcienu dispečera (stacijas dežuranta) norādījumiem un avārijas kartiņas prasībām;
- 19.8. ja pārvadājamā krava ir bīstamā krava ar bīstamības identifikācijas numuriem 30., 33. vai 90., veic noplūdes likvidēšanu pa cisternas apakšējo noliešanas ierīci, piespiežot noliešanas ierīces vāku, izmantojot uz lokomotīves un stacijā esošo speciālo inventāru un aizsardzības līdzekļus. Par veiktajiem pasākumiem un to rezultātiem ziņo vilcienu dispečeram (stacijas dežurantam);
- 19.9. ja pārvadājamā bīstamā krava nav krava ar bīstamības identifikācijas numuriem 30., 33. un 90. vai ja lokomotīves brigāde ar saviem spēkiem un līdzekļiem bīstamās kravas noplūdi vai izbiršanu nevar likvidēt, ziņo vilcienu dispečeram par nepieciešamību izsaukt UGV, norādot detalizētu atrašanās vietu piebraukšanai, kā arī veic avārijas lokalizēšanu savu iespēju robežās.

20. Vilcienu dispečers:

- 20.1. saņemot ziņojumu par avāriju, kopā ar vilces līdzekļa vadītāju (lokomotīves brigādi) pieņem lēmumu par vilciena apturēšanas vietu, pēc iespējas uz neelektrificēta sliežu ceļa ņemot vērā piebraukšanas iespējas, informējot par to Vilcienu kustības organizācijas dežurantu. Ja vilciens stāv uz elektrofificēta ceļa, ziņo energodispečeram par sprieguma atslēgšanas nepieciešamību kontakttīklā;
- 20.2. ja uz vagonu ir noformēta elektroniskā dzelzceļa pavadzīme, nepieciešamo informāciju par bīstamo kravu iegūst no elektroniskas dzelzceļa pavadzīmes, izmantojot KPS. Ja avārija notika posmā vai stacijā, kur nav stacijas dežuranta, pēc avārijas kartītes nosaka drošības pasākumus, par kuriem ziņo vilciena vilces līdzekļa vadītājam (lokomotīves brigādei);

- 20.3. saņemot ziņojumu par avāriju braucošajā vilcienā, dod norādījumu vilciena lokomotīves vadītājam apturēt vilcienu, bet stacijas dežurantam sagatavot un izsniegt vilces līdzekļa vadītājam (lokomotīves brigādei) bīstamo kravu noplūdes likvidācijai paredzēto inventāru;
- 20.4. saņemot no vilces līdzekļa vadītāja (lokomotīves brigādes) vai stacijas dežuranta ziņojumu par noplūdes novēršanas neiespējamību, ziņo Vilcienu kustības organizācijas dežurantam par UGV izsaukšanu;
- 20.5. kontrolē stacijas dežuranta rīcību un sniedz tam iespējamo palīdzību. Atbilstoši bīstamās kravas avārijas kartītes prasībām, ierobežo vai pārtrauc vilcienu kustību bīstamās zonas rādiusā;
- 20.6. ja avārija tika novērsta, vai pēc sastāva apskates avārija neapstiprinājās, informē iecirkņa stacijas dežurantus par avāriju ar nolūku pastiprināt kontroli šī vilciena turpmākajā braukšanas maršrutā.

21. Stacijas dežurants:

- 21.1. bīstamās kravas nosaukumu, avārijas kartītes numuru, ANO numuru, bīstamības identifikācijas numuru un kravas svaru iegūst no pārvadājumu dokumentiem vai vilciena vilces līdzekļa vadītāja. Ja dzelzceļa pavadzīme tika noformēta elektroniski, pieprasa to informāciju no Pārvadātāja darbinieka vai vilcienu dispečera;
- 21.2. pēc avārijas kartītes nosaka drošības pasākumus. Šīs ziņas nodod vilciena vilces līdzekļa vadītājam (lokomotīves brigādei);
- 21.3. ziņo 112, sniedzot Instrukcijas 8. punktā minēto informāciju;
- 21.4. informē stacijas darbiniekus un citas personas, kuras atrodas bīstamajā zonā, izmantojot 1. pielikumā norādīto paziņojuma teksta paraugu. Šim nolūkam izmanto skaļruni vai citus sakaru līdzekļus. Ja ir ārējā sirēna, tad to ieslēdz uz 1-2 min. pirms ziņojuma noraidīšanas pa skaļruni;
- 21.5. atbilstoši bīstamās kravas avārijas kartītes prasībām veic drošības pasākumus un ierobežo vai pārtrauc vilcienu kustību stacijas bīstamajā zonā un ziņo par to vilcienu dispečeram;
- 21.6. ziņo vilcienu dispečeram par UGV izsaukšanas nepieciešamību,
 - 21.6.1. ja pārvadājamā bīstamā krava nav krava ar bīstamības identifikācijas numuriem 30., 33. un 90.
 - 21.6.2. ja Pārvadātājs ar saviem spēkiem un līdzekļiem bīstamās kravas noplūdi, izbīršanu nevar likvidēt;
- 21.7. ja nepieciešams, organizē vagona ar bīstamo kravu pārvietošanu uz stacijas TRA paredzētajiem ceļiem vai uz privātās dzelzceļa infrastruktūras sliežu ceļiem;
- 21.8. informē manevru dispečeru (ja stacijā tāds ir), stacijas priekšnieku vai iecirkņa vadītāju;
- 21.9. sagatavo izsniegšanai stacijā esošo avāriju likvidēšanai un lokalizēšanai paredzētos darbarīkus un inventāru;
- 21.10. rīko šīs instrukcijas 9. punktā minētajiem darbiniekiem, kuri tiks iesaistīti avārijas lokalizēšanas un likvidēšanas darbos, mērķa instruktāžu, saskaņā ar avārijas kartītes prasībām, informē viņus par piesārņojuma vietas īpatnībām un par personīgās drošības un ugunsdrošības pasākumiem bīstamajā zonā.

22. Iecirkņa vadītājs vai stacijas priekšnieks:

- 22.1. saņemot ziņojumu par avāriju, nekavējoties ierodas stacijā;
- 22.2. novērtē stacijas dežuranta un manevru dispečera rīcību un, ja ir nepieciešams, dod norādījumus un sniedz palīdzību;

- 22.3. ja nepieciešams, kopā ar vietējās pašvaldības institūcijām piedalās stacijas teritorijā esošu cilvēku evakuācijā no bīstamās zonas;
 - 22.4. uz avārijas bīstamās zonas robežas nodrošina Avārijas likvidēšanas formējumu sagaidīšanu, kopā ar to vadītājiem pieņem lēmumu par sadarbību avārijas seku likvidācijas darbā;
 - 22.5. kopīgi ar Avārijas likvidēšanas formējumu vadītājiem izstrādā avārijas likvidācijas darbu secību.
23. **Vilcienu kustības organizācijas dežurants:**
- 23.1. saņemot no vilciena dispečera ziņojumu par noplūdes novēršanas neiespējamību, nekavējoties izsauc VUGD un dod rīkojumu uz avārijas vietu nosūtīt UGV, kā arī izsauc pārvadātāja pārstāvi un avārijas vietai tuvākās stacijas priekšnieku (iecirkņa vadītāju);
 - 23.2. par avāriju ziņo saskaņā ar šīs instrukcijas 3. punktu;
24. **Pārvadātājs:**
- 24.1. piedalās avārijas seku likvidācijas darbos;
 - 24.2. pēc stacijas dežuranta vai manevru dispečera pieprasījuma, nodrošina manevru darbu veikšanu avārijas vagonu atkabināšanai no vilcienu sastāva un to novietošanai stacijas TRA paredzētajos sliežu ceļos vai privātās dzelzceļa infrastruktūras sliežu ceļos;
 - 24.3. pēc LDz darbu vadītāja vai VUGD pieprasījuma, avārijas likvidēšanā iesaista pārvadājuma dokumentos norādīto kravas saņēmēja (nosūtītāja), vai citu avārijas dienestu (komandu) saskaņā ar noslēgtiem līgumiem;
 - 24.4. ja uz avārijas vietu izbrauc Avārijas likvidēšanas formējums, nodrošina sava pārstāvja izbraukšanu uz notikuma vietu;
 - 24.5. bīstamās kravas pārkraušanas (pārsūkņēšanas) gadījumā, nekavējoties nodrošina tam paredzēto darbderīgā vagona (konteineru) vai citu tilpņu nogādāšanu avārijas vietā.
 - 24.6. bīstamās kravas noplūdes gadījumā nosūtīšanas vai gala stacijā, avarējušā vagona pārkraušanu (pārsūkņēšanu) uz LDz ceļiem vai pārvietošanu uz privātās dzelzceļa infrastruktūras ceļiem saskaņo ar kravas nosūtītāju vai saņēmēju.
 - 24.7. gadījumā, ja krava atrodas muitas uzraudzībā, informē muitas iestādi par avāriju ar muitas kravu un par jaunas SPI uzlikšanu uz vagona (konteineru) un pēc muitas iestādes pieprasījuma, organizē muitas darbinieka nogādāšanu avārijas vietā.

III. Avārijas likvidācijas darbu organizācija

25. Ierodoties negadījuma vietā VUGD, saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma 1. panta prasībām, vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus.
26. Ja avārija apdraud iedzīvotājus vai vidi, LDz darbu vadītājs kopīgi ar VUGD, Valsts vides dienesta, LDz DT Vides un energopārvaldības procesu vadītāju, iesaistītā Pārvadātāja vadītāju vai viņa norīkoto personu, LDz Drošības direkcijas CA vadītāju, apsardzes komersantu, nepieciešamības gadījumā arī ar NMPD, vietējās pašvaldības, bīstamās kravas saņēmēja (nosūtītāja) speciālistiem un policiju organizē avārijas likvidācijas štāba izveidošanu un avārijas likvidācijas plāna izstrādāšanu.
27. Atkarībā no apstākļiem un ievērojot avārijas kartītes prasības, avārijas likvidācijas plānā paredz:
- 27.1. bīstamās zonas norobežošanu un apsardzi;

- 27.2. cietušo meklēšanu un medicīniskās palīdzības sniegšanu;
- 27.3. iedzīvotāju evakuāciju;
- 27.4. nepieciešamos darbiniekus un līdzekļus avārijas likvidācijai;
- 27.5. sprādziena un ugunsgrēka draudu novēršanu;
- 27.6. kontakttīkla un gaisvadu sprieguma atslēgšanu;
- 27.7. avārijas lokalizāciju, pārtraucot bīstamās vielas noplūdi vai izbiršanu;
- 27.8. bīstamās kravas savākšanu un neitralizāciju;
- 27.9. iespējamās piesārņotās teritorijas noteikšanu;
- 27.10. avārijas likvidācijas darbu secību;
- 27.11. konkrētu darba uzdevumu katrai avārijas likvidācijā iesaistītai struktūrai vai darba grupai;
- 27.12. darbinieku, tehnikas, sliežu ceļu un vides dekontamināciju.

28. Pēc LDz darbu vadītāja pieprasījuma, lai veiktu avārijas seku likvidāciju, SCP vadītājs, EP vadītājs, iesaistīto Pāravadātāju vadītāji norīko savu darbinieku grupu. Struktūras vadītājs norīko minētās darbinieku grupas vecāko un nodrošina grupas nogādāšanu avārijas vietā LDz darbu vadītāja noteiktajā laikā. Grupas darbiniekiem jābūt piemērotā darba apģērbā un nodrošinātiem ar nepieciešamajiem instrumentiem un ierīcēm.

29. CA vadītājs:

- 29.1. precizē Vilcienu kustības organizācijas dežuranta un LDz DVK Vilcienu kustības organizācijas daļas pārvaldījumu dispečera veicamos pasākumus, kontrolē UGV izbraukšanu un to darbību. Noskaidro avārijas apstākļus un radušās sekas;
- 29.2. ierodoties avārijas vietā, sadarbībā ar darba vadītāju novērtē situāciju un, ja nepieciešams, dod rīkojumu Vilcienu kustības organizācijas dežurantam par papildus UGV izsaukšanu;
- 29.3. saskaņā ar avārijas likvidācijas plānu, kopā ar LDz speciālistiem organizē UGV un citu Avārijas likvidēšanas formējumu darbu bīstamo kravu savākšanā, pārsūkņēšanā, kā arī zemes aizsargvaļņu izveidošanā, neitralizējošo (absorbējošo) vielu, aizsargbonu izmantošanā un uzrauga ugunsdrošības ievērošanu;
- 29.4. sadarbojas ar VUGD, pašvaldībām un avārijas komandām, kuras ir iesaistītas avārijas likvidācijā.

30. LDz DT Vides un energopārvaldības procesu vadītājs organizē un uzrauga ar attiecīgo Valsts vides dienesta Reģionālo vides pārvaldi saskaņotus vides sanācijas pasākumus.

31. Noplūdes likvidēšanu caur cisternas augšējo ieliešanas atveri drīkst veikt tikai uz neelektrificēta vai no sprieguma atslēgta sliežu ceļa.

32. Līdz Avārijas likvidēšanas formējumu ierašanās brīdim lokomotīvu brigāde vai citi darbinieki, kuri veic manevru darbus ar bīstamām kravām un kuri veic vagonu apskati un remontu un ir apgādāti ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, lai novērstu vides piesārņošanu, atbilstoši savām tehniskajām iespējām, ievērojot avārijas kartiņā noteiktos drošības pasākumus, nekavējoties veic avārijas lokalizēšanu.

33. Atbildīgie par darba drošības pasākumu ievērošanu Avārijas likvidēšanas formējumos ir šo formējumu vadītāji.

34. DVK direktors, bīstamo kravu noplūdes, izbiršanas novēršanai no vagoniem izveido:

- 34.1. Šķirotavas, Mangaļu, Daugavpils, Rēzeknes, Krustpils, Jelgavas, Liepājas un Ventspils stacijā nepieciešamo rezerves daļu un instrumentu neaizskaramās rezerves saskaņā ar šīs instrukcijas 2. pielikumu.
- 34.2. pārējās starpstacijās, caur kurām ved cisternas ar bīstamo kravu, šādu instrumentu un inventāru:
 - 34.2.1. dzirksteļu neizraisošā atslēga cisternas apakšējās noliešanas ierīces vārsta aizvēršanai caur augšējo ieliešanas atveri un atslēga-dakšiņa;
 - 34.2.2. asknaibles SPI noņemšanai;
 - 34.2.3. tilpnes (ne mazāk par 2 gab. vismaz 10-20 litru) bīstamo kravu pagaidu savākšanai.

35. Atļauju par vilcienu kustības atjaunošanu avārijas zonā dod LDz darbu vadītājs, pamatojoties uz Avārijas likvidēšanas formējumu un iesaistīto LDz speciālistu atzinumu, bet ja avārija tika likvidēta lokomotīves brigādes spēkiem, vilcienu kustību atjauno pēc vilces līdzekļa vadītāja atzinuma.

36. Bīstamās kravas noplūdes gadījumā pārvadāšanas laikā SPI noņemšanu no cisternas ieliešanas atveres vāka veic UGV vai Pārvadātāja pārstāvis. Pēc SPI noņemšanas un kravas noplūdes likvidēšanas jaunu SPI uz vagona uzliek Pārvadātāja pārstāvis. Noņemtā SPI tiek nodota Pārvadātāja pārstāvim.

37. Avārija, kā arī SPI noņemšana un uzlikšana tiek noformēta ar vispārējā parauga aktu saskaņā ar Ministru kabineta 30.06.2020. noteikumu Nr.240 „Komerakta un vispārējā parauga akta sastādīšanas kārtība” prasībām, kuru noformē Pārvadātājs. Aktā konkrēti norāda darbiniekus un veidu, kā tika novērsta avārija.

38. Pēc avārijas novēršanas UGV, lecirķņa vadītājs sastāda aktu par izpildīto darbu, pievienojot to darbinieku sarakstu, kas piedalījās avārijas novēršanā.

IV. Mācību kārtība

39. DVK, UGV un Pārvadātājs vienreiz pusgadā saviem darbiniekiem, kuri saistīti ar bīstamo kravu pārvadāšanu un avāriju likvidēšanu, organizē mācības par rīcību bīstamo kravu avāriju situācijās.

40. CA, vismaz trīs reizes gadā, organizē civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas kompleksās mācības par avārijas situāciju ar bīstamām kravām seku likvidēšanu, ar mērķi pārbaudīt darbinieku rīcībai dzelzceļa transporta katastrofu gadījumos, nostiprinātu iemaņas, organizējot sadarbību ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, pašvaldību civilās aizsardzības komisijām, Pārvadātājiem, bīstamo kravu saņēmējiem un citām institūcijām.

V. Citi noteikumi

41. Ar avāriju likvidāciju saistīto izmaksu noteikšana un atlīdzināšanas kārtība tiek risināta LDz un Pārvadātāja kopīgā sēdē izskatot konkrēto avāriju.

**Stacijas dežuranta paziņojuma forma
pa skaļruņu sistēmas sakariem avāriju situācijās**

UZMANĪBU! UZMANĪBU! UZMANĪBU!

Runā _____ stacijas dežurants
(stacijas nosaukums)

Uz _____ ceļa, _____
(ceļa nosaukums un Nr.) (rajona orientieri:

(ceļu kopsavienojums, pārbrauktuve, pārmija, stacijas ēka ...)

radusies avārijas situācija ar bīstamu kravu _____
(kravas nosaukums)

Saindētā gaisa mākonis izplatās _____
(pārbrauktuves, stacijas ēkas,
_____ virzienā.
(ciemata u.c. objektu)

Visiem nekavējoties atstāt norādīto rajonu !

Iziet no saindētā rajona _____
(pārbrauktuves, stacijas ēkas

_____ virzienā.
(vai cita pazīstama orientiera)

**Bīstamo kravu noplūdes, izbiršanas novēršanai nepieciešamo
rezerves daļu un instrumentu saraksts**

Nr. p.k.	Nosaukums		Skaitis
	Rasējuma Nr.		
1.	Dzirksteļu neizraisošo instrumentu komplekts (specatslēga, laužnis, āmurs, uzgriežņu atslēga 32 x 27, uzgriežņu atslēga 17 x 22, atslēga-dakšiņa)	—	1
2.	Noliešanas iekārtas vāks (komplektā)	1001-11/505 804.04.60 1443.01.320	1
3.	Vāka skava (komplektā)	1001-4/505 804.04.60 1443.01.310	1
4.	Speciālā piespiešanas skrūve	1001-07/505 840.04.083 1443.01.115	1
5.	Vāka rokturis	1001-5/505 840.04.022 1443.01.1116	1
6.	Vāka blīvgredzens (gumijas)	1001-4/505 840.04.014 1443.01.123	1
7.	Lūkas vāka blīvgredzens (gumijas)	1443.01.074 840.02.025	1
8.	Veltnītis	1001-10/505 840.04.017 1443.01.087	1
9.	Lūkas vāka saites bulskrūve (komplektā)	840.02.020 1443.01.180	3
10.	Avārijas aizvēršanas spīle		4
11.	Bīstamās zonas ierobežošanas zīmes KZO		1 komplekts (10 zīmes)
12.	Norobežojošā lente		500 m
13.	Plastikāta kontainers bīstamo kravu savākšanai		1- 2 gab.
14.	Liekšķeres		4 gab.
15.	Durlāpstas		4 gab.
16.	Slotas		4 gab.
17.	Spaiņi		4 gab.
18.	Virve		30 metri
19.	Nestuves beramkravām		1 gab.
20.	Trepes iekāpšanai vagonos		1 gab.
21.	Drošības jostas		1-2 gab.
22.	Bīstamās zonas ieejas un izejas apzīmējuma zīmes		2 gab.
23.	Asknaibles plombas vai slēgplombēšanas ierīces (SPI) noņemšanai		1 gab.
24.	Dažāda izmēra koka tapas (kīļi) cisternas ar bīstamo kravu plaisu lokalizēšanai		ne mazāk kā 10 gab.